

Matjaž Martini, GS1 Slovenija

Nova pravila identifikacije izdelkov

Sredi leta 2016 so bila izdana posodobljena in poenostavljena pravila, ki bodo najširšemu krogu uporabnikov sistema GS1 zagotovila prednosti uporabe enotnih pravil za globalno identifikacijo izdelkov. Z novim standardom – Standardom upravljanja GTIN – so določena vodilna načela ter 10 osnovnih pravil, ki vplivajo na odločitev o dodelitvi globalne trgovinske številke izdelka (GTIN).

Zakaj je nov standard tako pomemben

Ob današnjem tempu, ko se vse spreminja zelo hitro, še ni dolgo od tega, ko so bile stvari povsem drugačne, kot so danes. Če pogledamo na področje identifikacije izdelkov, so bili pred nekaj desetletji maloprodajni izdelki označeni samo s ceno. To je bil tudi edini način identifikacije pri blagajni. Proizvajalci in trgovci so sicer uporabljali vsak svoje interne šifre, ki pa praviloma niso bile izmenljive, saj so bile povsem – kot že ime pove – internega značaja. Na tak način ni bila mogoča niti nacionalna, kaj šele globalna identifikacija.

Velik preskok je prinesla uvedba črtne kode na maloprodajne izdelke. Četudi je največkrat izpostavljen prav vidik uvedbe samega kodnega simbola, je vsaj toliko pomembna tudi vpeljava enotne identifikacijske številke, ki je v kodnem simbolu zakodirana. To je številka GTIN, ki dejansko zagotavlja

enolično identifikacijo na globalni ravni, kar pove tudi njeno ime: globalna trgovinska številka izdelka (angl. Global Trade Item Number).

Ker smo o kodnih simbolih in zagotavljanju kakovosti njihove izdelave v preteklih številkah te revije že pisali, tokrat podrobneje pogledajmo *vidik oštevilčenja*.

Za dodelitev številke GTIN posameznemu izdelku je odgovoren lastnik blagovne znamke. Kadar blagovna znamka ni uporabljena, je za številko odgovoren imetnik specifikacije o izdelku. To dejansko pomeni, da mora večina proizvajalcev oštevilčiti svoje izdelke. Uporabnikov sistema GS1 (podjetij) je na svetu več kot milijon, tu pa lahko nastopijo težave, saj se v primeru različnega razumevanja podatkov pojavijo velika odstopanja pri identifikaciji. To seveda ni zaželeno. Na tak način se namreč povečuje kompleksnost v preskrbovalni verigi. Seveda ni treba posebej poudarjati, da se s tem povečujejo tudi stroški. Brez uporabe enotnih pravil zato preprosto ne gre! To velja še toliko bolj, če bodo vaši izdelki prisotni na tujih trgih.

Nova pravila identifikacije izdelkov dobijo še večji pomen, če vemo, da je bilo v pripravo »Standarda upravljanja GTIN« vključenih več kot 50 podjetij in organizacij z vsega sveta, med njimi korporacije Google, Johnson&Johnson, Unilever, Ecolab, Mattel, Nestle, pa tudi trgovske verige, kot so Migros, Tesco, Coop, Woolworts, Rewe, Carefour, Ahold ...

Nov izdelek dobi novo številko GTIN

Pravilo za oštevilčenje novih izdelkov je preprosto: nov izdelek mora dobiti novo številko GTIN. Tako bomo zagotovili, da bo mogoče nov izdelek razlikovati od vseh tistih, ki se na trgu že nahajajo.

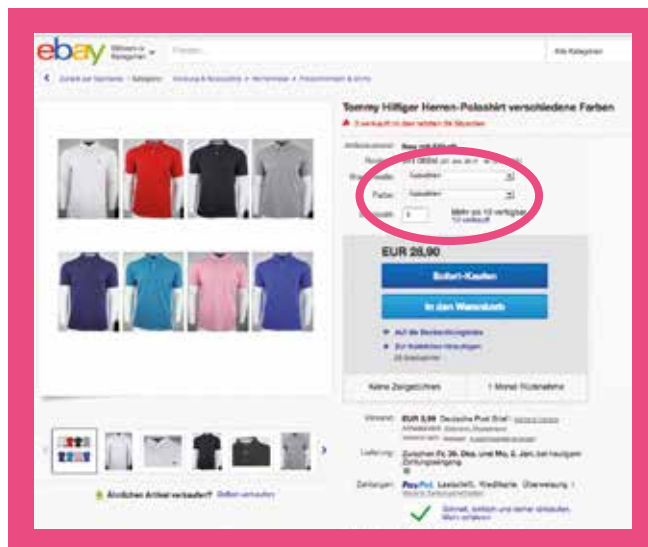
Poudarimo naj, da je pri tem vprašanju prihajalo do razhajanj. V preteklosti so bile vsem opazne razlike pri označevanju tekstila ali obutve, saj so nekateri trgovci zahtevali združevanje podobnih izdelkov po ceni, drugi pa spet natančno identifikacijo po številki in barvi. Proizvajalci, postavljeni pred različne zahteve, so zato včasih na izdelek namestili kar dva različna kodna simbola (dve različni številki GTIN). To pa je seveda v nasprotju z osnovnim pravilom identifikacije, ki se glasi: en izdelek – ena številka GTIN!

Spletne trgovine so pomen natančne identifikacije še okrepile

S porastom spletnih trgovin se je glede omenjene dileme tehtnica seveda prevesila v prid natančne identifikacije. Poglejmo, zakaj.

Če je bilo še v klasični trgovini mogoče, da je prodajalec v skladišču poiskal velikost in barvo izdelka, ki ga je želel kupec, pa pri spletni prodaji to ni več mogoče. Informacijski sistem mora biti tak, da kupec sam pri naročilu že izbere tip, velikost in barvo izdelka. Točno tak izdelek moramo po identifikacijski številki razlikovati od vseh ostalih! In to brez kakršnegakoli posredovanja ali pomoči »trgovca« oziroma nekoga v ozadju spletne trgovine.

Zaradi enoznačnega označevanja izdelkov in tudi drugih koristi, ki jih uporaba enotne identifikacije s številko GTIN prinaša, so zahteve za jasno označevanje postavili tudi veliki spletni trgovci in tržnice. Tako je praviloma postalo nemogoče, da bi v spletne trgovine na novo vpisovali

izdelke brez številke GTIN. Prvi se je za obvezno uporabo odločil eBay, pozneje pa tudi Amazon, Alibaba in drugi. Tudi v Googlovih iskalnikih bodo poizvedbe natančnejše, kadar so izdelki označeni z GTIN.

Spremembe izdelka

Bolj zapleteno je lahko obvladovanje oštevilčenja ob spremembah izdelkov, do katerih tako ali drugače prihaja v življenjskem ciklu izdelka. Govorimo o preoblikovanju dizajna, embalaže, spremembi sestave, količine ali kakšni drugi spremembi izdelka, ki lahko vpliva na dodelitev GTIN.

Pri nekaterih spremembah je odločitev o oštevilčenju kljub temu enostavna, Denimo, praznično pakiranje izdelka se sicer ne razlikuje od prejšnjih pakiranj, razen po embalaži.

Če ni drugih sprememb, ki bi zahtevale dodelitev druge številke GTIN, potem se obstoječa številka GTIN ohrani. Vendar v tem primeru ne bo mogoče voditi statistike prodaje ali primerjalne analize med obema različicama izdelka. Če bi želeli zagotoviti upravljanje različic v distribuciji, bi novo številko GTIN dodelili samo na ravni skupinskega pakiranja.

Standard upravljanja GTIN določa vodilna načela, ki vplivajo na odločitev o dodelitvi nove številke GTIN pri spremembi izdelka:

Potrošnik in/ali poslovni partner mora razlikovati med spremenjenim ali novim izdelkom in prejšnjimi/obstoječimi različicami.

Uredbe/predpisi zahtevajo navedbo obveznega besedila za potrošnika in/ali poslovnega partnerja.

Sprememba izdelka bistveno vpliva na preskrbovalno verigo (npr. kako se izdelek odpremi, skladišči ali prevzame).

Za določitev novega GTIN zadostuje že izpolnjevanje enega samega zgoraj navedenega vodilnega načela.

Kje je na voljo nov standard

Standard je preveden in dostopen na spletnih straneh GS1 Slovenija. Na spletnih straneh globalne organizacije GS1 pa je na voljo aplikacija z »odločitvenim drevesom«, ki bo uporabniku v pomoč pri procesu odločanja.

Tisti, ki se z oštevilčenjem srečujete že dlje časa in pravila uporabljate, boste ugotovili, da pravila v standardu niso zares povsem nova. So pa postavljena v novo, preglednejšo obliko in predvsem so v večkanalni trgovini dobila večjo težo. Ni treba posebej poudarjati, da je sedaj, v času odpiranja novih prodajnih kanalov, ki naj bi dosegli kupca vedno in povsod, pravilna uporaba omenjenih standardov postala nuja.

Specialistična delavnica o upravljanju z GTIN bo 10. 5. in 29. 11. 2017!

